

Dags för regeringens budgetproposition för valåret 2026. Den 28 augusti meddelade finansminister Svantesson från Harpsund att reformutrymmet för 2026 års budgetproposition är 80 miljarder kronor. Det får sägas vara mycket, de senaste fyra åren har reformutrymmet varit i genomsnitt 53 miljarder. Med reformutrymme menas ungefär (alla är inte ense om definitionen) den summa man kan satsa på nya förslag i budgeten, efter att de nödvändiga utgifterna är gjorda, och givet de ekonomiska ramar och finanspolitiska regler som de politiska partierna står bakom. Inom kort börjar regeringen pytsa ut budgetens innehåll (22 september ska den överlämnas i sin helhet till riksdagen) och vi får se vilka utbildnings- och andra satsningar som görs för att få ner arbetslösheten. Kanske ska man hålla förväntningarna nere, Svantesson återkom gång på gång till att detta främst är en budget för att stärka inhemsk (särskilt hushållens) efterfrågan. Det brukar betyda skattesänkningar i någon form.

LO:s chefekonom [Torbjörn Hållö](#) har läst OECD:s senaste landrapport över det ekonomiska läget i Sverige. Han konstaterar bland annat att OECD är särskilt bekymrade över att för få svenskar läser ett yrkesprogram på gymnasiet, och att utrikes födda med svaga färdigheter har svårt att få jobb. OECD kommer med följande rekommendationer:

- sfi-utbildningen behöver förbättras
- mer behöver göras för att locka fler unga att läsa yrkesprogram
- den aktiva arbetsmarknadspolitiken behöver fokusera mer på utbildning för arbetslösa

Det är lätt att göra sig lustig över denna typ av externa, påkostade granskningar som landar i slutsatser som är sedan länge etablerade sanningar i det granskade landet. I ljuset av denna landrapports (och många andras rapporter) slutsatser är det ändå anmärkningsvärt att Arbetsförmedlingen nu åter skriver ner prognosen över antalet deltagare i arbetsmarknadsutbildning, efter att i april ha skrivit upp den rejält. Orsaken sägs vara att AF inte har fått på plats de verktyg för ökad anvisning till arbetsmarknadsutbildning, som man presenterade i april.

Till de trendande orden *persistenseffekter* (se omvärldsrapport januari) och *reformutrymme* (se ovan) kan man nu svänga sig med *paradoxsituationer*, Med detta avses det numera väl kända läget där arbetslöshet samexisterar med rekryteringssvårigheter, till och med inom samma bransch.

Mer om detta och annat kan du läsa längre ner i rapporten. Klicka på de **feta rubrikerna/länkarna**. Texten under "**Kommentar**" är vår egen, all annan text är hämtad från publika källor.

Har du frågor eller synpunkter kring innehållet i denna rapport, tveka inte att kontakta ola.johansson@academedia.se

POLITIK OCH REFORMER

SKOLVERKET.SE, 26 AUG

Digitala nationella prov för komvux först 2026

Nu återupptas införandet av digitala nationella prov och bedömningsstöd. Från och med september kan skolorna återigen använda Skolverkets provtjänst. De flesta prov genomförs i provplattformen som planerat, men starten för proven inom komvux skjuts upp till september 2026.

VILARARE.SE, 21 AUG

Fem risker med nya betygen – utredaren svarar om oron

Remissvaren på "Utredningen om likvärdiga betyg och meritvärden" identifierade fem risker för lärarna med det nya betygssystemet. Nu bemöter utredaren Magnus Henrekson oron:

"Det finns bred enighet om att dagens system brister i likvärdighet och att en kontinuerlig betygsskala samt avskaffad godkänthetsgräns är steg i rätt riktning".

Bifogade filer

[Sammanfattning-av-25-kommuners-remissvar.pdf](#)

Kommentar: Invändningarna mot utredningens förslag för komvux har varit många. Det är uppenbart att gymnasieskolan har stått modell för utredningen och förslagen tar helt enkelt inte hänsyn till komvux särart. Förbiseendet märktes även i remissinstansernas sammansättning, inte en enda extern leverantör av vuxenutbildning var inbjuden. AcadeMedia har ändå inkommit med remissvar (en möjlighet som alla har) och bolagen inom AcadeMedia Vux har även varit i kontakt med kommuner som varit remissinstanser. Detta för att särskilt lyfta frågan om utredningens förslag för komvux, vilka annars riskerat att hamna i skymundan. Insatsen välkomnades av många kommuner, några av dem medgav att deras fokus för remissvaret väl ensidigt rörde konsekvenserna för gymnasieskolan.

Kommunernas samlade svar visade på en tydlig oro för att utredningens förslag hotar den nödvändiga flexibiliteten och hela syftet med komvux. Du kan läsa en komprimerad sammanfattning av alla 25 kommuners remissvar i bifogad fil. Sammanfattningen fokuserar på vad kommunerna anser om förslagen för komvux specifikt.

EGEN, 13 AUG

MYH:s uppdrag att utbilda för omställning

Myndigheten för yrkeshögskolan har fått i uppdrag av regeringen att "se över hur yrkeshögskolans kurser bättre kan möta behov av omställning för yrkesverksamma på hela arbetsmarknaden". Uppdraget kan få betydande konsekvenser för hur systemet med YH-kurser utformas framöver. Målgruppen kan t.ex. komma att utökas, och kurser kan komma att erbjudas på olika nivåer i systemet. På bilderna 34-46 i [denna presentation](#) från juni lyfter MYH utmaningar och möjligheter.

Uppdraget ska redovisas i januari 2026.

IFOUS.SE, 18 JUN

Distansundervisning i vuxenutbildningen kräver mer än digitala verktyg

Distansundervisning inom kommunal vuxenutbildning (komvux) kräver mer än teknik. En ny rapport från forskningsinstitutet Ifous visar att undervisningsformen förutsätter tydlig struktur, rätt förutsättningar för lärare – och ett erkännande av distansläraryrollen som en särskild form av lärarskap.

Kommentar: Rapporten släpptes 16 juni men innehållet har till viss del redan diskuterats på ViS-dagarna. [Här](#) är hela rapporten.

Ämnesbetyg - presentation att använda till elever i komvux

Här finns en presentation som förklarar hur Gy25 fungerar i komvux. Att komvux på gymnasial nivå förändras för elever som påbörjar utbildning från 1 juli 2025 kan vara bra att känna till. Använd gärna presentationen när du träffar elever som du vill informera om detta.

Kommentar: För dem av oss som tycker att ämnesbetygsreformen är svår att helt få grepp om kan denna presentation från Skolverkets bringa klarhet. Inget att skämmas för!

TN.SE, 22 AUG

Rusning efter nya stödet – stora förseningar

Långa väntetider fortsätter att plåga dem som söker det så kallade omställningsstudiestödet. Först var det CSN som strulade. Nu är det hos Försäkringskassan som ärendena läggs på hög.

Kommentar: Trots de omfattande problem som implementeringen av denna stora reform har dragits med är det idag 5 procent av YH-studerande som studerar med omställningsstudiestöd. I september kommer CSN:s nya analys av läget för stödet.

REGERINGEN.SE, 23 JUN

Bättre möjligheter till studiestöd för ukrainska flyktingar

Det har genomförts flera förändringar för att förbättra levnadsvillkoren för personer som beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd enligt massflyktsdirektivet. Dessa personer har dock ingen grundläggande rätt till studiestöd. Det innebär att det för många av dem inte finns tillräckliga möjligheter till studiefinansiering. I promemorian föreslås därför att det införs en grundläggande rätt till studiehjälp och studiemedel för personer som under minst tolv månader har haft ett uppehållstillstånd med eller efter tillfälligt skydd. Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2026.

Kommentar. Effekterna för efterfrågan på komvux blir förmodligen begränsade – framför allt påverkar förslagen personer från Ukraina med en längre vistelsetid i Sverige och som planerar att stanna kvar. Uppskattningsvis 800 personer ges från och med 2026 möjlighet att studera med studiemedel, efterfrågan väntas öka inom framför allt grundläggande svenska som andraspråk, grundläggande utbildningar och yrkesutbildningar (sfi påverkas inte då det inte är studiemedelsberättigande). Förslaget är nu ute på [remiss](#).

REGERINGEN.SE, 23 JUN

Uppdrag om att inrätta en statsbidragsportal

Med en gemensam statsbidragsportal blir det enklare för kommuner och regioner att hitta, bevaka och söka bidrag. Genom att samla all information på ett ställe blir det lättare för myndigheter att nå ut med kunskap om vilka statsbidrag som finns, vilket i sin tur kan underlätta hanteringen och minska de administrativa kostnaderna för kommuner och regioner. Portalen kan även ge en bättre överblick för forskare, politiker, intresseorganisationer och medborgare över vilka statsbidrag som finns för kommuner och regioner att söka.

Kommentar: Allt som förenklar för kommuner att söka statsbidrag bör kunna ses som positivt. Statsbidragen för regionalt yrkesvux har t.ex. dragits med låg sök- och nyttjandegrad, den krångliga och kortsiktiga administrationen har lyfts som en av flera stöttestenar.

SKOLLEDAREN.SE, 10 JUN

Guide: Nya lagarna att hålla koll på i höst

Det pågår många förändringar och nyheter i de förordningar som berör skolledare. Här är ett urval av de nya lagar som träder i kraft i juli 2025 inom utbildningsområdet – och som är bra att ha koll på...

MYNEWSDESK.COM, 07 JUL

Göteborgs Stad testar AI i SFI- undervisningen

Göteborgs Stad inleder nu ett pilotprojekt med Växjöbolaget Nextgen Classroom. I ett första steg får cirka 100 elever inom SFI flex vid den kommunala vuxenutbildningen Studium testa hur AI-drivna språkverktyg kan stärka lärandet och öka stödet för språkutveckling.

IFOUS.SE, 24 JUN

EdTest Talks: AI överallt - hur navigerar du som lärare?

Generativ AI, Human AI, Automated AI, AI i alla dess former nämns överallt, inte minst inom utbildningsfrågor, men vad innebär det för dig som lärare att använda AI i ditt arbete? I detta EdtestTalks får du ta del av flera olika perspektiv på AI inom utbildning och det via inspel från forskningsperspektiv och lärarpraktiken. Du får även tips på hur du kan spetsa din kompetens i att få syn på och värdera AI-funktionalitet i lärverktyg.

Tid: 23 september 2025 kl 15.00-16.30

Plats: via Zoom, länk skickas ut efter anmälan

För vem: alla intresserade

BORSKOLLEN.SE, 29 AUG

AI minskar behovet av formell utbildning – självstudier blir vägen framåt

En ny rapport visar att behovet av en formell utbildning minskar i takt med AI:s utveckling. Speciellt inom områden som påverkas av AI förändras efterfrågan på arbetsmarknaden snabbt, vilket kan göra traditionell utbildning mindre relevant. Samtidigt öppnas nya möjligheter för dem utan formella kvalifikationer.

Kommentar: Rapporter om AI:s effekter på arbetsmarknaden duggar nu tätt. I april månads omvärldsrapport behandlades t.ex. Almegas "[Jobb som ersätts av AI och jobb som kompletteras](#)". Den här aktuella rapporten från pwc "the 2025 AI Jobs Barometer" fokuserar istället på vilka effekter AI har för anställda. Rapporten finns [här](#). Du kan även lyssna till en kort sammanfattning (AI-genererad såklart) [här](#).

DEMOGRAFI OCH MAKRO

EGEN, 01 AUG

Uppdaterade utgiftsprognoser

Fyra gånger per år ska *Skolverket*, *Myndigheten för yrkeshögskolan* och *Arbetsförmedlingen* till regeringen inkomma med prognoser över väntade utgifter och volymer. Detsamma gäller *Migrationsverket*. Samtliga myndighetsprognoser kommer vid samma tillfälle i februari, april, juli och oktober, och kan bidra till vårt eget prognosarbete.

De senaste prognoserna (25 juli) visade i korthet:

Skolverket

"Skolverket gör bedömningen att de 200 mnkr som tillfördes [till regionalt yrkesvux] i vårändringsbudgeten inte påverkar förbrukningen, prognosen är fortsatt osäker."

Arbetsförmedlingen

Prognosen över arbetslösheten ligger fast: under andra halvan 2025 vänder den svagt ner, en utveckling som gradvis förstärks under 2026. Minskningen sker dock från en hög nivå. Arbetslösheten förväntas ligga högre under hela prognosperioden (2025-2028) än den gjorde innan lågkonjunkturen.

Långtidsarbetslösheten riskerar att kvarstå på en hög nivå.

Antalet deltagare i arbetsmarknadsutbildning skrivs ned, liksom antalet deltagare i matchningstjänster.

Myndigheten för yrkeshögskolan

MYH skriver upp studerandevolymer för 2025 med 2,3 procent som en följd av satsningarna i vårändringsbudgeten. Volymer för 2026 skrivs upp med 2,7 procent. (Även detta möjligen som en konsekvens av vårbudgeten, då beviljade kurser fr.o.m. nu tillåts löpa över årsskiftet.)

Migrationsverket

Prognosen behandlar till stor del läget för den ukrainska flyktingar som vistas i Sverige under massflyktsdirektivet. Migrationsverket har en längre tid försökt sja om dessa flyktingars valmöjligheter när direktivet löper ut (i nuläget mars 2027). En hög andel av dessa 45 000 personer förväntas då söka uppehållstillstånd på andra grunder, som arbete eller asyl.

(En påminnelse om varför migrationen är relevant för oss: 46 % av eleverna inom gymnasial vuxenutbildning 2024 var utlandsfödda.)

ARBETSFORMEDLINGEN.SE, 13 AUG

Arbetslösheten ökar - kvar på höga nivåer

I början av lågkonjunkturen steg arbetslösheten främst bland män, som oftare jobbar i konjunkturkänsliga branscher. Nu ökar arbetslösheten något mer bland kvinnor. Det hänger ihop med att offentlig sektor, där många kvinnor arbetar, påverkas senare i konjunkturförloppet.

AKADEMIKERNASAKASSA.SE, 20 AUG

Rekordmånga akademiker står utan arbete

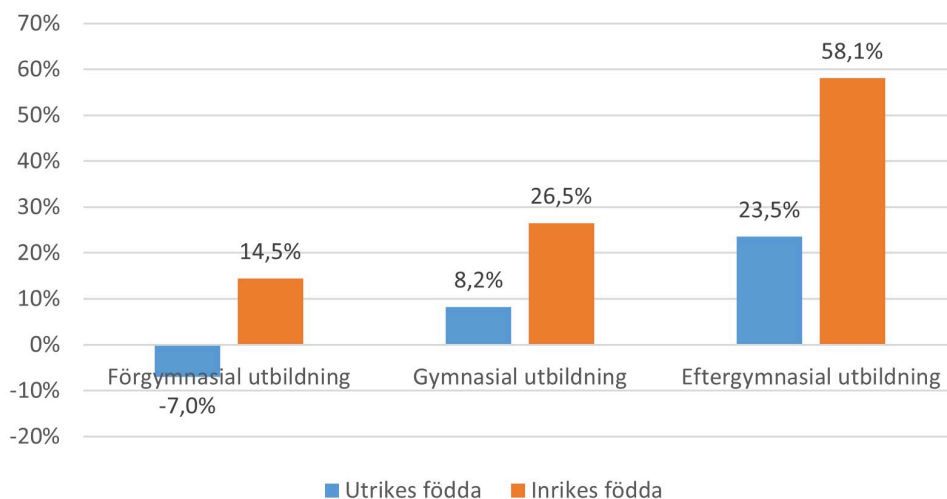
I juli var över 19 000 akademiker arbetslösa, det är det högsta antalet som uppmätts på 20 år och prognosen är att det kommer öka ytterligare. Även antalet långtidsarbetslösa fortsätter att öka.

Kommentar: Den anmärkningsvärt negativa utvecklingen för högutbildade fortsätter. Studera diagrammet överst på nästa sida. Det har länge varit relativt tyst om tänkbara förklaringar, men frågan lyfts nu allt oftare i takt med att utvecklingen inte visat sig vara tillfällig. Till förklaringar som nämns hör:

- Branschvisa neddragningar i kunskapsintensiva sektorer (t.ex. tech och spel) → drabbar många högutbildade samtidigt.
- Kommunala besparingar + vikande elevkullar → neddragningar i skolan/kommunal sektor där många akademiker jobbar.
- Högre trösklar för nyexaminerade → fler arbetsgivare kräver erfarenhet även i "juniora" roller.
- Större utbud av högutbildade efter pandemins utbyggnad av högskolan → fler examinander konkurrerar om färre jobb.

Procentuell ökning av antal arbetslösa maj 2023 - juli 2025

SCB.SE, 18 JUN

Examen ger högre förankring på arbetsmarknaden även över tid

En uppföljning av studerande som läst en yrkeshögskoleutbildning visar att andelen förankrade är högre bland dem med examen jämfört med dem som klarat minst 75 procent av utbildningen, men inte tagit examen inom två månader från utbildningens slut. Över tid är det fortsatt stora skillnader.

ARBETSFÖRMEDELINGEN.SE, 24 JUN

Här finns jobben

Sjuksköterskor, elektriker, systemutvecklare och kockar är bara några exempel på yrken där arbetsgivare har svårt att rekrytera. Det öppnar möjligheter för den som söker jobb, men visar också på behovet av åtgärder för att förbättra kompetensförsörjningen.

VILARARE.SE, 11 AUG

Företagen ser APL som en provanställning

Det är inte helt ovanligt att en elev förlorar sin APL-plats efter en kort period på arbetsplatsen, enligt yrkesläraren Jacob Herbertsson. Något som i sin tur kan leda till stora problem, både för eleven, yrkesläraren och skolan. – Anledningarna varierar. Företagens inställning är ofta att elevens APL ska leda till anställning.

UPPHANDLING

UPPHANDLINGSMYNDIGHETEN.SE, 25 AUG

Antalet annonserade valfrihetssystem i Sverige minskar

Valfrihetssystem kan tillämpas på vissa tjänster inom vård och omsorg och vissa tjänster som avser arbetsmarknadspolitiska insatser. År 2025 fanns 437 valfrihetssystem i Sverige, vilket var 14 färre än föregående år. Kommuner har inrättat flest valfrihetssystem där den vanligaste tjänsten avser hemtjänst.

Antalet annonserade valfrihetssystem har ökat årligen sedan 2016 men började minska något 2024 för att sedan minska ytterligare 2025

UPPHANDLING24.SE, 19 AUG

Konkurrensverkets drag mot låga anbud

Krav på aktiv avtalsuppföljning, skyldighet att förkasta onormalt låga anbud och en form av superkalkylator som ger en gräns för vad som är onormalt. Det är några idéer från Konkurrensverket (KKV) som kan bli förslag till regeringen som del av ett uppdrag att göra det enklare att förkasta onormalt låga anbud (OLA).

Bakläxa om utredningsansvar

Kammarrätten ansåg i en ny dom att förvaltningsrätten hade brustit i sin utredningsskyldighet eftersom förvaltningsrätten inte hade inhämtat uppgifter om innehållet i ett anbud trots att uppgifterna krävdes för att förvaltningsrätten skulle kunna göra en effektiv granskning av målen.

Det är enligt vår erfarenhet vanligt att det sker ett "översekretessande" av information i anbud, vilket inte bara försvårar kontroll av att förfarandet gått rätt till utan också skapar grogrund för misstro om upphandlingens genomförande. Detta riskerar i sin tur att leda till överprövningar som hade kunnat undvikas med större transparens. Det vore därför önskvärt med större transparens redan när anbudsgivare begär att få del av inkomna anbud.

INKOPSRADET.SE, 29 AUG

Hur allvarligt fel krävs för uteslutning?

Rättsfallsanalys - I ett mål där en kommun gjort de fakultativa uteslutningsgrunderna i 13 kap. 3 § LOU obligatoriska har kammarrätten funnit att ett antal brister inte var tillräckliga för att leda till uteslutning. Nathalie Bjerselius och Lukas Granlund, Cirion Advokatbyrå, analyserar domen.

KONKURRENTER

MYH.SE, 28 AUG

Antal ansökningar om YH-program minskar något

– Antalet inkomna ansökningar om att bedriva program inom yrkeshögskolan är något färre i år än förra året. Vi har tagit emot 1 184 ansökningar, vilket innebär en minskning med sju procent. Antalet sökta studerandeplatser minskade med tolv procent, från drygt 136 000 till cirka 120 000.

AcademeMedia

support@nobicon.se, +46 (0)90 14 42 70

[Gå till portalen](#)
[Avsluta prenumeration](#)

[Läs villkor och information om behandling av personuppgifter](#)